

DORADCZY KOMITET PRAWNY
przy Ministrze Spraw Zagranicznych

Warszawa, dnia 27 maja 2008 r.

Opinia dotycząca oficjalnego ogłoszenia
Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej w Polsce

Doradczy Komitet Prawny przy Ministrze Spraw Zagranicznych w składzie:

- Prof. Jan Barcz (przewodniczący Komitetu),
- Prof. Władysław Czaplinski,
- Prof. Zdzisław Galicki,
- Prof. Stanisław Gebethner,
- Prof. Maria Frankowska,
- Prof. Jan Kolasa,
- Prof. Kazimierz Lankosz,
- Dr. Hanna Machińska,
- Prof. Jan Sandorski,
- Prof. Janusz Symonides,
- Prof. Andrzej Wasilkowski
- Prof. Roman Wieruszewski
- Prof. Anna Wyrozumska,
- Prof. Eleonora Zielińska.

Przyjął opinię o następującej treści:

Wszełkie rozważania dotyczące ogłoszenia lub nieogłoszenia Karty Praw Podstawowych w Polsce powinny uwzględniać przede wszystkim przyszły charakter prawny nie tylko Karty, ale i towarzyszących Karcie tzw. Wyjaśnień, oraz fakt że obydwa dokumenty zostały już oficjalnie ogłoszone w Dzienniku Urzędowym UE.

Karta Praw Podstawowych UE jest obecnie dokumentem niewiążącym prawnie, wypracowanym przez specjalnie do tego celu powołany Konwent, przyjętym 7 grudnia 2000 r. przez trzy instytucje UE: Parlament Europejski, Radę i Komisję. **Karta została zmieniona na potrzeby Traktatu reformującego z 2007 r.** (dodano np. cztery nowe ustępy w art. 52 Karty określającym zakres i wykładnię praw i zasad – ust. 4-7). Dlatego została **ponownie proklamowana 12 grudnia 2007 r. i ponownie ogłoszona w Dz. U. UE z 14. 12. 2007 r. w części C – Dz. U. UE 2007/C 303/01. s. 1.**

Z Kartą związany jest dokument interpretacyjny – „Wyjaśnienia”, przygotowany również przez Konwent. Wyjaśnienia nabrały szczególnego znaczenia w związku z Traktatem z Lizbony, przede wszystkim zaś w związku z art. 52 ust. 7 Karty oraz art. 6 ust. 1 zmienionego Traktatu o Unii Europejskiej (TUE). Zgodnie z tymi postanowieniami prawa, wolności i zasady zawarte w Karcie są interpretowane „z należytym uwzględnieniem” Wyjaśnień, „które określają źródła tych postanowień”. Wyjaśnienia zostały nieznacznie zmienione w 2007 r., uwzględniono np. nowe orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości. **Ogłoszono je ponownie wraz z Kartą w Dzienniku Urzędowym UE (Dz. U. UE 2007/C 303/02, s. 17).**

Karta stanie się wiążąca prawnie z dniem wejścia w życie Traktatu z Lizbony na podstawie art. 6 TUE: „Unia uznaje prawa, wolności i zasady określone w Karcie praw podstawowych z dnia 7 grudnia 2000 r., w brzmieniu dostosowanym w dniu 12 grudnia 2007 r., która ma taką samą wartość prawną jak Traktaty (...).”

Karta nie jest umową międzynarodową, nie jest także integralną częścią Traktatu z Lizbony, nie musi więc być ratyfikowana przez państwa członkowskie. Jest jedynie dokumentem, do którego odsyła zmieniony Traktat o Unii Europejskiej i którego moc wiążąca jest zależna od wejścia w życie Traktatu z Lizbony.

Nie ulega wątpliwości, że Traktat z Lizbony – jako umowa ratyfikowana – musi zostać ogłoszony w Dz. U. RP (art. 88 ust. 3 w powiązaniu z art. 18 ust. 1 ustawy o umowach międzynarodowych z 14.4.2000 r. - Dz. U. 2000, Nr 39, poz. 443 z późn. zm.).

Jeśli chodzi natomiast o Kartę Praw Podstawowych, to w opinii DKP prawo UE ani nie wymaga, ani nie zabrania ogłoszenia Karty w państwach członkowskich. Podobnie jest w przypadku prawa polskiego.

Można zatem przyjąć dwa rozwiązania:

1. Karta nie musi być w Polsce oficjalnie ogłaszana

1. 1. Karta nie jest, ani nie stanowi części umowy ratyfikowanej. Ogłoszenie Karty w Dzienniku Ustaw RP **nie jest zatem konieczne ze względu na jej obowiązywanie i stosowanie w prawie polskim (art. 91 Konstytucji RP).** Karta

będzie obowiązywać i będzie stosowana na mocy art. 6 ust. 2 TUE (Traktat będzie ogłoszony w Dz. U. RP).

1. 2. Dla stosowania Karty wystarczające jest jej ogłoszenie w Dzienniku Urzędowym UE. Prawo polskie **nie wymaga oficjalnego ogłoszenia Karty w sytuacji, gdy Karta została już ogłoszona (w polskiej wersji językowej) w Dzienniku Urzędowym UE.** Ogłoszenie aktu w Dzienniku Urzędowym UE sankcjonuje Ustawa o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. 2000, Nr 62, poz. 718 z późn. zm.). Ustawa nie stwierdza wyraźnie, że ogłoszenie w Dzienniku Urzędowym UE zastępuje ogłoszenie w Dzienniku Ustaw. Zawiera natomiast przepisy, które pozwalają w uprawniony sposób wnioskować, że ogłoszenie aktu w Dzienniku Urzędowym UE stanowi oficjalne jego ogłoszenie, w tym sensie skuteczne w prawie polskim (w szczególności art. 1 ust. 3 i art. 29 b).

1. 3. Dla wyjaśnienia kwestii stosowania Karty w prawie polskim wystarczające jest **wskazanie w oświadczeniu rządowym** dotyczącym mocy obowiązującej Traktatu z Lizbony (wymaganym na mocy art. 18 ustawy o umowach międzynarodowych) miejsca opublikowania Karty i towarzyszących jej Wyjaśnień, z powołaniem na art. 6 TUE.

1.4. Ponowne ogłoszenie Karty w Polsce mogłoby wprowadzać w błąd co do charakteru tego dokumentu i sposobu, w jaki wiąże w Polsce. Jest bowiem jedna Karta, wspólny dokument dla całej UE, ogłoszona w Dz. U. UE wraz z dołączonymi do niej Wyjaśnieniami.

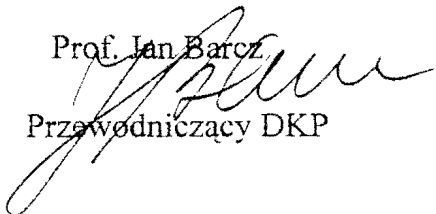
2. Karta może zostać ogłoszona w Dzienniku Ustaw RP

2.1. Karta i Wyjaśnienia nie zostały włączone do Aktu Końcowego przyjętego w związku z Traktatem z Lizbony (co podczas negocjacji postulowano), niemniej ich ogłoszenie można rozważać z **uwagi na przyszłe miejsce Karty i nowy charakter prawny obydwu dokumentów** zarówno w prawie UE, jak i w prawie polskim. Karta i Wyjaśnienia mogą być ogłoszone w krajowym publikatorze, zwłaszcza że Karta stanie się tzw. prawem pierwotnym, czyli prawem pochodzącym od państw członkowskich i mającym pierwszeństwo wobec prawa stanowionego przez instytucje UE i prawa krajowego.

2.2. Ogłoszenie Karty w Dzienniku Ustaw RP **dopuszcza art. 18 ustawy o umowach międzynarodowych w związku z § 11 rozporządzenia Rady Ministrów z 28 sierpnia 2000 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów ww. ustawy (Dz. U. 2000, Nr 79, poz. 891).** Karta stanowi bowiem **dokument „uzupełniający umowę międzynarodową”**, o którym mowa w pkt 4) § 11. 1. rozporządzenia.

2.3. Ogłoszenie Karty i Wyjaśnień w Dzienniku Ustaw RP **nie ma żadnego znaczenia dla obowiązywania i stosowania Karty w prawie polskim.** Może mieć ono natomiast istotny walor edukacyjny. W przypadku nie ogłoszenia byłoby konieczne odpowiednie objaśnienie w oświadczeniu rządowym, w jaki sposób Karta wiąże oraz że została ogłoszona w Dzienniku Urzędowym UE. Powinno być również objaśnione, że oficjalną wersją Karty i Wyjaśnień jest polska wersja językowa opublikowana 14. 12. 2007 r. w Dzienniku Urzędowym UE.

Prof. Jan Barcz

Przewodniczący DKP